

Nieuwsbrief 2022-1

NOOM
Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten

Het belang van sterke netwerken

2021 stond – opnieuw - in het teken van Corona. Een jaar waarin migrantenouderen met een kwetsbare gezondheid opnieuw onevenredig hard werden getroffen. Gebrekkige informatie en spookverhalen, samen met de angst voor besmettingen, maakten hun sociale en maatschappelijke isolement nog groter. De druk op én de motivatie van vrijwilligers om hen de helpende hand te bieden steeg ook tot ongekende hoogte. Vrijwilligers die in de meeste gevallen zelf ook een kwetsbare gezondheid hadden en hierdoor werden belemmerd bij het uitvoeren van hun activiteiten. Vrijwilligers die zelf uitvielen, getroffen door corona. Voor NOOM was het wederom alle hens aan dek. Enerzijds om de vrijwilligers en sleutelfiguren van juiste informatie te voorzien en hen te ondersteunen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden. Anderzijds om hun signalen door te geleiden naar de juiste partijen, zodat zij bij het ontwikkelen van beleid hierop kunnen inspelen. Juist in deze crisistijd is duidelijk geworden hoe onmisbaar deze schakel is. Een schakel die de afgelopen jaren is verzwakt en in veel plaatsen zelfs geheel is verdwenen. Waardoor professionele en informele netwerken elkaar niet meer weten te vinden en/of langs elkaar heen werken, waardoor middelen onbenut blijven, teveel ouderen niet de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en ook niet in staat worden gesteld om hun kwaliteit van leven te verbeteren. Het belang van sterke netwerken waarin informatie uitgewisseld kan worden en effectief kan worden samengewerkt is juist ten tijde van corona duidelijker geworden.

Het NOOM speelde hierop in door [actuele, op de achterban toegespitste, informatie over de Coronaregels](#) te geven via de website en *social media*, maar ook met twee nieuwe projecten die gebaseerd zijn op het ontwikkelen en faciliteren van sterke netwerken van en voor migrantenouderen. Die projecten worden mede mogelijk gemaakt door het ministerie van VWS en worden uitgevoerd in samenwerking met verschillende partners. Hieruit blijkt dat de inzet van het NOOM wordt gewaardeerd en dat er ook lokaal bereidheid is te investeren in sterke en diverse netwerken.

In deze nieuwsbrief vindt u een korte beschrijving van deze twee nieuwe projecten: **'De kracht van diversiteit'** en **'Vitaal en Weerbaar na Corona'**. Verder informeren wij u over de stand van zaken van de **'Leidraad cultuurspecifieke zorg'** en over **'Sociaal Vitaal in Kleur'**, en presenteren we u een tweetal nieuwe NOOM-publicaties, onze nieuwste infosheets: (**'Corona-oproep, adviezen en voorlichtingsmaterialen'**; **'AOW en pensioen: 5 dingen die iedereen moet weten'**; **'Alcohol en ouder worden gaan niet goed samen'** en **'Ouderenmishandeling – Signalering door vrijwilligers'**) en wat wij in het kader van de komende gemeenteraadsverkiezingen graag mee willen geven aan onze vertegenwoordigers in de gemeenteraden (**'De stem van migrantenouderen. 5 Speerpunten gemeenteraadsverkiezingen – 14/15/16 maart 2022'**). In de bijlage **'Tweets 2021'** vindt u een overzicht van NOOM-activiteiten en uitspraken waarmee we u een inkijk willen geven in hetgeen waar NOOM voor staat.

Graag laten we u echter eerst kennismaken met de **NOOM-netwerkversterkers**: onze 12 nieuwe collega's die zich – met ondersteuning van het NOOM-bureau – lokaal inzetten om de netwerken van, voor en met migrantenouderen verder te ontwikkelen en versterken.

De kracht van diversiteit

Met *'De kracht van diversiteit'* werkt het NOOM aan het versterken van bestaande netwerken rondom oudere migranten en het opzetten van nieuwe (lokale) netwerken. Het gaat dan om de informele netwerken van migranten 55+-ers, maar ook om de meer formele netwerken van zorg, welzijn en andere (gemeentelijke) voorzieningen die van belang kunnen zijn voor oudere migranten.

Vaak zijn oudere migranten onvoldoende op de hoogte van de mogelijkheden die deze voorzieningen bieden, terwijl aanbieders nog te vaak onvoldoende kennis hebben over hoe oudere migranten te bereiken en/of wat hun specifieke wensen en behoeften zijn. In dit project brengt NOOM, in samenwerking met lokale organisaties, de vaak informele netwerken en contacten van en met oudere migranten in kaart, versterkt ze of zet – waar nodig - nieuwe netwerken op.

Lokale activiteiten in het kader van *'De kracht van diversiteit'* worden ontwikkeld en uitgevoerd door zogenaamde **NOOM-netwerkversterkers**: onze lokale collega's die de netwerken van en voor migrantenouderen ondersteunen en deze waar mogelijk/nodig uitbreiden. Inmiddels zijn er netwerkversterkers actief in onder meer de vier grote steden en de regio's Midden-Nederland, Brabant en Twente.

Op www.netwerknoom.nl/de-kracht-van-diversiteit/ leest u meer over het versterken van lokale netwerken.

Vitaal en weerbaar na Corona

De coronacrisis heeft bij veel (migranten)ouderen geleid tot een groter sociaal isolement. De strakke richtlijnen om ouderen tegen coronabesmetting te beschermen, leidden tot het afzien van deelname aan activiteiten, het beperken van bezoek thuis en van het op bezoek gaan bij anderen. Het gevolg hiervan was en is een almaar toenemend isolement met eenzaamheid als uiterste effect hiervan. Zeker voor mensen die toch al een beperkt sociaal netwerk hebben. Daarbij zagen we de afgelopen periode dat ook veel oudere vrijwilligers hun sociale contacten beperkten en zelfs helemaal ophielden met hun activiteiten.

Gezien de negatieve gevolgen van corona en gezien de sterke toename van het aantal oudere migranten die ondersteuning nodig hebben, is het van belang dat zodra dat mogelijk is, de diverse activiteiten weer opstarten en vrijwilligers hun taken weer op kunnen pakken. Ook is het van belang om verworvenheden zoals de positieve kanten van de digitalisering te behouden en daar goed gebruik van te maken. In het project *'Vitaal en weerbaar na Corona'* werken **NOOM, KBO-PCOB, ANBO en Alzheimer Nederland** samen aan een samenhangend pakket aan activiteiten die moeten gaan leiden tot meer contact, meer helpende handen en alternatieve vormen van dagbesteding. Die activiteiten maken deel uit van een steunpakket dat mensen in staat stelt hun activiteiten na corona weer goed op te kunnen starten. Het NOOM richt zich daarbij met name op de kwetsbare groep oudere migranten. Dat doet het NOOM door vrijwilligers te trainen om gesprekken te voeren over de gevolgen van isolement en eenzaamheid, door de signalen die de vrijwilligers opvangen door te geleiden naar de geëigende instanties en door initiatieven om ouderen vertrouwd te maken met digitaal contact op te zetten dan wel uit te breiden. Bij het opzetten en uitvoeren van deze activiteiten is een belangrijke rol weggelegd voor de **NOOM-netwerkversterkers**: deze ervaren professionals die zelf een migratieachtergrond hebben en beschikken over goede contacten met zowel organisaties van migrantenouderen als met lokale instellingen voor zorg en welzijn, met beleidsmakers én met politici, zijn als geen ander in staat om de nodige verbindingen te leggen.

Op www.netwerknoom.nl/vitaal-en-weerbaar-na-corona/ en www.netwerknoom.nl/netwerkversterkers leest u meer over onze activiteiten om de weerbaarheid van migrantenouderen en hun netwerken te versterken en de rol van de **NOOM-netwerkversterkers** hierbij.

Leidraad cultuurspecifieke zorg

Waarom is een *Leidraad cultuurspecifieke zorg* nodig? Omdat we van projectmatige naar structurele aandacht voor passende zorg aan oudere migranten willen. En erkenning voor het feit dat er een groep ouderen is waarop het huidige zorgaanbod niet aansluit. De leidraad moet die aansluiting verbeteren. Hierin zijn handvatten te vinden die beschrijven hoe het anders en beter kan. Wil je mantelzorgers overhalen de zorg voor hun ouders uit handen te geven, dan moet er iets gebeuren in de zorg.

'Je moet je steeds realiseren dat je te maken hebt met mensen die alles wat hen lief was verlieten. Ze hebben allemaal hun kinderen in een vreemde omgeving opgevoed, zonder bekend referentiekader. Dat is een breuk in je leven, je wordt anders oud. Nederlandse ouderen hebben ook hun verhalen, maar die knip hebben zij niet meegemaakt. En als je als oudere migrant dement wordt, ga je terug naar een wereld die hier niet is. De zorg moet daarop inspelen.'

Dit gaf NOOM in 2019 aan in een interview voor het programma Waardigheid en Trots. Nu nadert de presentatie van de Leidraad Cultuurspecifieke Zorg. De **factsheet** in de bijlage is alvast een voorproefje. In de bijlage treft u ook het **overzicht van cultuurspecifieke woon-, zorg- en welzijnsinitiatieven**.

Het onderzoek ***'Oud worden in een herkenbare omgeving met kleuren en geuren van vroeger. Een onderzoek naar de behoefte en het aanbod van Cultuurspecifieke zorg in Amersfoort'*** dat in 2021 werd uitgevoerd door NOOM-medewerkers Grace Tanamal en Jeanny Vreeswijk-Manusiwa, is onderdeel van de **Leidraad cultuurspecifieke zorg**.

De gemeente Amersfoort gaf het NOOM in 2020 opdracht om de volgende vragen te onderzoeken:

- wat is de waarde van cultuurspecifieke zorg?
- wat is nu het aanbod van cultuurspecifieke dagbesteding en verpleeghuiszorg in de regio Amersfoort?
- wat kan de gemeente op basis van ervaringen uit de praktijk doen om cultuurspecifieke dagbesteding en verpleeghuiszorg aan te bieden, te ondersteunen en aan te bieden?

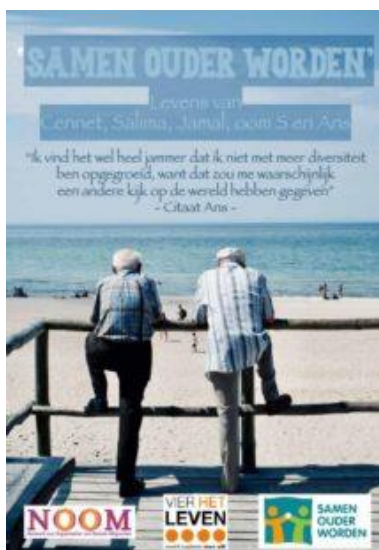
Om een antwoord te vinden op deze vragen voerde het NOOM gesprekken met organisaties van migranten en met welzijns- en zorgorganisaties. De uitkomsten van deze gesprekken en de daarop gebaseerde conclusies en aanbevelingen zijn gepubliceerd.

Deze publicatie is bij NOOM te bestellen, maar ook te downloaden via:

www.netwerknoom.nl/2021/12/22/oud-woorden-in-een-herkenbare-omgeving-met-kleuren-en-geuren-van-vroeger/

Oud worden in een herkenbare omgeving met kleuren en geuren van vroeger

Een onderzoek naar de behoefte en het aanbod van Cultuurspecifieke zorg in Amersfoort

Een ander mooi Amersfoorts voorbeeld hoe onze activiteiten in elkaar grijpen en tot mooie resultaten leiden, is het boekje ***'Samen Ouder Worden'***, resultaat van de samenwerking tussen Stichting 'Vier het Leven' en NOOM binnen het programma *Samen Ouder Worden*. We hadden de levensverhalen van Cennet (geboren in Turkije, 65), Salima (60, geboren in Afghanistan), Jamal (40, geboren in Somalië), oom S. (68, Indische roots) en Ans (82, geboren in Nederland) in een mooi theaterstuk willen gieten, maar ook hier gooide corona roet in het eten. En dus vroegen we leerlingen van het ROC Midden Nederland, afdeling Media en Design, om zich in het leven van hun grootouders te verdiepen en hun indrukken in een kunstuiting te verwerken. Deze bundeling van kunst gemaakt door jongeren en de levensverhalen van Cennet, Salima, Jamal, oom S en Ans bieden we u graag ter inspiratie aan bij deze nieuwsbrief.

Het boekje is ook te downloaden via:

www.netwerknoom.nl/2022/01/20/samen-ouder-woorden-levens-van-cennet-salima-jamal-oom-s-en-ans/

Verkiezingen

Ruim 9 maanden na de Tweede Kamerverkiezingen was eind december 2021 zover: een coalitie-akkoord en een nieuw kabinet. De nieuwe bewindslieden wacht een enorme opgave, economisch, maar vooral ook wat betreft het *herstel van vertrouwen* en het dichten van de alsmar *groter worden kloof tussen burgers en overheid én burgers onderling*.

Het NOOM is blij dat het nieuwe kabinet een betere afspiegeling is van de *diversiteit* in de Nederlandse samenleving. Ook de voornemens op het gebied van *wonen* stemmen ons hoopvol: er komen meer voor ouderen geschikte woningen zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen. Als NOOM zijn we er echter nog niet op gerust dat deze ook *betaalbaar* zijn voor de ouderen met de laagste inkomens. Verre van gerust zijn we als het gaat om de *toekomst van de zorg*. Als samenleving zijn we nog lang niet ingericht om de snelgroeiende aantal (thuiswonende) ouderen, in het bijzonder 75+-ers en ouderen met dementie, passende zorg te geven. En helemaal als het gaat om migrantenouderen. In *Rotterdam* zijn we zelf aan de slag gegaan om te inventariseren welke wensen zij hebben als het gaat om wonen en zorg en faciliteren wij de gesprekken tussen de ouderen, mantelzorgers, gemeente, woningcorporaties en aanbieders van zorg. Hier komen we nog op terug.

Zorgwekkend vinden we ook de aanpak van het kabinet voor wat betreft de *koopkracht* van ouderen, met name die met de laagste inkomens. De (te lage) verhoging van het minimumloon en de extra verhoging van uitkeringen met 7,5% zijn een stap in de goede richting. Echter, AOW-ers worden *uitgezonderd* van deze extra verhoging. En van de voorgestelde maatregelen om de jarenlange enorme koopkrachtverlies van ouderen te compenseren, is het de vraag of juist de ouderen met de laagste inkomens hier iets van gaan merken. De komende weken zullen we samen met onze partners in het veld zoveel mogelijk de druk opvoeren om het kabinet en in het bijzonder de nieuwe minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, mw. Schouten, aan de belofte te houden dat in het voorjaar iets wordt gedaan aan de koopkracht van de laagste inkomensgroepen. Sinds jaar en dag is immers bekend dat sociaal minimum en AOW te laag zijn om hiervan rond te kunnen komen. Via www.netwerknoom.nl/aow-en-inkomen/ kunt u op de hoogte blijven van onze (re)acties en laatste ontwikkelingen.

Op internet zijn verschillende petities te vinden die u kunt ondertekenen als u vindt dat het kabinet meer moet doen om de koopkracht van ouderen te herstellen:

- o D66-lid Jos van Breemen: www.actie.degoedezaak.org/petitions/aow-ers-woorden-tweederangs-burgers/
- o Fractie Den Haan: www.petities.nl/petitions/ontkoppel-de-aow-niet-van-het-minimumloon
- o PvdA: <https://www.pvda.nl/aowers-niet-in-de-kou/>
- o 50PLUS: www.50pluspartij.nl/actueel/5119-actie-tegen-loskoppelen-aow-van-minimumloon

Als NOOM missen we niet alleen in het landelijke beleid samenhang en urgentie ten aanzien van ouderen in het algemeen en migrantenouderen in het bijzonder. Juist ook in het *lokale* beleid constateren we een *gebrek aan aandacht voor migrantenouderen, hun positie, wensen en behoeften*. Er zijn nauwelijks gemeenten waar structureel met ouderen en hun vertegenwoordigers wordt gesproken en/of waar specifiek beleid wordt gemaakt voor deze groep. Een van de weinige uitzonderingen hierop is Rotterdam. In het meerjarenprogramma *Rotterdam Ouder en Wijzer* worden niet alleen migrantenouderen specifiek genoemd, ook faciliteert de gemeente specifieke programma's voor deze groep. Om aan deze lacune in gemeentelijk beleid tegemoet te komen, hebben we met het oog op de komende gemeenteraadsverkiezingen onze belangrijkste aanbevelingen bondig geformuleerd in: ***“De stem van migrantenouderen. 5 Speerpunten gemeenteraadsverkiezingen – 14/15/16 maart 2022”***. Voor de inhoud ervan verwijzen we u graag naar de bijlage.

Sociaal Vitaal in Kleur (SViK)

Het NOOM-programma Sociaal Vitaal in Kleur combineert wekelijkse beweegactiviteiten met gezellig samen zijn, weerbaarheidstrainingen én (gezondheids)voorlichting. Het sociale component draagt bij aan het verminderen van eenzaamheidsgevoelens. De groepen worden begeleid door vrijwilligers die hiervoor worden opgeleid en door het NOOM worden begeleid.

Sinds 2019 wordt SViK in Rotterdam uitgevoerd. Daar zijn inmiddels ruim 30 SViK-groepen actief. In 2021 zijn in Utrecht 8 groepen gestart. Momenteel treffen we voorbereidingen om ook in o.a. Den Haag, Amersfoort en Roosendaal met Sociaal Vitaal te kunnen starten. Het is onze ambitie om op termijn overal waar migrantenouderen daar behoefte aan hebben SViK-groepen te starten.

Samen met onze netwerkversterkers gaan we dit jaar met verschillende gemeentes in gesprek over het belang en meerwaarde van dit programma, voor de ouderen zelf én voor de gemeente. Hopelijk zullen veel gemeenten het voorbeeld van Rotterdam volgen en SViK toevoegen aan hun ouderenpakket.

Op www.netwerknoom.nl/sociaal-vitaal-in-kleur/ vindt u meer informatie over SViK.

Samen Ouder Worden (SOW)

In 2020 is het NOOM als 11e partner toegetreden tot het landelijke programma 'Samen Ouder Worden'. Het vinden en binden van meer vrijwilligers met een migratieachtergrond en het bieden van betere ondersteuning en begeleiding aan vrijwilligerscoördinatoren, zijn door corona belangrijker dan ooit gebleken. Net zoals het belang van samenwerking tussen maatschappelijke partners.

In Utrecht, Den Haag, Rotterdam en Amersfoort voeren we als NOOM eigen trajecten uit. In de afgelopen periode is er veel aandacht geweest voor het contact tussen jong en oud, het digitaal vaardiger maken van vrijwilligers en ouderen, hebben we allerlei acties uitgevoerd om ouderen een hart onder de riem te steken ("Een klein gebaar") en zijn we door middel van huisbezoeken in contact gebleven met de meest kwetsbare ouderen.

NOOM draagt binnen SOW bij aan meer kennis over migrantenouderen en hoe hen te bereiken en over het voeren van gesprekken met oudere migranten. Daarnaast leveren we een bijdrage aan het geschikt maken van methodieken voor vrijwilligers met een migratieachtergrond. Zodat ook zij kunnen profiteren van de kennis van de SOW-partners.

Dankzij de geweldige samenwerking die is ontstaan tussen de *Bibliotheek Rotterdam*, *Samen Ouder Worden* en NOOM zijn in de maand december, volledig coronaproof, 30 laptops beschikbaar gesteld door het *Netwerk Digitale Inclusie 55+* aan sleutelfiguren en vrijwilligers van NOOM in Rotterdam. Een druppel op een gloeiende plaat, gezien de enorme behoefte. Samen met deze partners worden nu ook cursussen, volledig afgestemd op de behoeften van de vrijwilligers en ouderen, aangeboden om hun digitale vaardigheden te vergroten.

Wie volgt dit goede voorbeeld van Rotterdam? Want ook in andere steden hebben vrijwilligers én ouderen met een migratieachtergrond behoefte aan *devices* en ondersteuning.

Zie www.samenouderworden.nl voor meer info

Zie www.nov.nl/agendahome/default.aspx voor de agenda, waarin u o.a. trainingen en webinars kunt vinden waaraan u als vrijwilliger of sleutelfiguur van NOOM (gratis) kunt deelnemen.

15 jaar NOOM!

De eerste 15 jaar van ons bestaan - en in het bijzonder de afgelopen 5 jaar - waren nodig om landelijk migrantenouderen op de agenda te zetten en NOOM als organisatie te positioneren als de onmisbare schakel die we zijn. Op 18 juni 2022 gaan we natuurlijk met elkaar stilstaan bij de afgelopen 15 jaar. In aanloop op deze dag willen we onze prioriteiten scherper krijgen en zoveel mogelijk maatschappelijke partners, landelijk en lokaal, op één lijn krijgen om de achterstandspositie waarin zoveel migrantenouderen verkeren in een sneller tempo gelijk te trekken met die van hun leeftijdsgenoten zónder migratieachtergrond.

De komende jaren kunnen we, dankzij de inzet van in de eerste plaats migrantenouderen zelf, van onze vrijwilligers en sleutelfiguren, van onze netwerkvesters én van onze maatschappelijke partners (ook lokaal) het verschil maken. Door meer en beter samen te werken met alle partijen die de sleutels in handen hebben om de positie van oudere migranten te verbeteren. Of dat nu gaat om wonen, om zorg of om welbevinden.

Het is onze wens en inzet om in 2022 er SAMEN het beste van te maken!

Vanuit de overtuiging dat eigen kracht en krachtenbundeling elkaar kunnen versterken, willen we nieuwe paden aanleggen die meer migrantenouderen in staat zullen stellen om aan de samenleving mee te doen, door hun lichamelijk, psychisch en sociaal welbevinden te vergroten, daarin begeleid en ondersteund door sterke netwerken van mantelzorgers, vrijwilligers en professionals.

***Samen tegen corona en samen tegen alle andere uitdagingen
waar migrantenouderen mee te maken hebben.***

